

Ve Ateş Bizi Tüketiyor

mevzuedebiyat.com/ve-ates-bizi-tuketiyor/

April 27, 2019

Murat Gülsoy'un Can Yayınlarından çıkan son romanı *Ve Ateş Bizi Tüketiyor*, edebiyatın son on yıllarda okuru alıştırdığı türden bir arayış – keşif hikâyesi, simgesel olaylarla örülür bir tür küçük odise: Romanın katmanlarında tekrar tekrar karşılaşılan kişiler ve kavramlar, bilinçaltını ziyaretle sonuçlanan tuhaf ve biraz ısmarlama yeraltı ziyaretleri, suçluluk duyguları, gizli kalmış aşklar ve elbette ölüm ve tanrı var. Bunun olumsuz yanı yazarı ve bu tür edebiyatı tanıyan okuru “bunu daha önce okudum” hissini kitap boyunca terk etmemesi. Yine de deneyimli yazar Gülsoy’un romanı bazı bölümlerde ilginç kılmayı gerçekten başardığını da kabul etmek gerekir.

“İnsan kendi hayatından çekip gidebilir miydi? Belki ne yaptığının farkında değildi, hastaydı, yaşlıydı, bunamıştı. Hayır, bu düşünce içime sinmiyordu.” (s.34)

Roman, tek başına oturduğu dairesinde çayını içmek üzere olan anlatıcının kapısının çalınmasıyla başlar. Kapiyu çalan yan dairedeki yaşlı kadın, emekli bir hâkim olan kocasının kaybolduğunu söyleyerek anlatıcıdan onu bulmasını ister ve ona en az kırk yıl öncesinden kalma bir kimlik verir. Anlatıcı, daha önce hiç görmediği bu yeşil hırkalı yaşlı kadının buz gibi ellerini tutunca nedense bir tanıdıklık hissine kapılır. Ardından sokağa iner ve aramaya, daha doğrusu uzun gece serüvenine başlar: Yaşlı adamın anlatıcınıninkine benzeyen bir montla biraz önce oradan geçtiğini söyleyen eski bir arabadaki iki geveze genç o gece karşılaştığı ilk kişiler olur. Bunu doktorlar, radyocular, matematikçiler, huzur evi sakinleri, üniversite öğrencileri, körler, deliler, oyuncular, terziler, balıkçılar, arkeologlar, bir görünüp bir kaybolan esrarlı bir kadın ve daha başkalarından oluşan oldukça geniş bir kadro takip eder.

Yalnızlık Kötü İnsanlar İyi

Arayıcı – Anlatıcı mevsimler yüzünden havanın sürekli değiştiği, bazı olayların haftalarca sürüyormuş gibi olduğu upuzun bir kış gecesinde oradan oraya savrulurken okur roman boyunca onunla ilgili neredeyse hiçbir şey öğrenemez. Sadece onun etrafındaki bu gece alemini keşfetmeye fazlasıyla istekli olduğunu görür: Anlatıcı cebinde yıllar öncesinden kalma bir kimlikle dolaşır, sorar ve yanıt alır, ama sanki gerçek bir varlığı yok gibidir. Belki de bu yokluğu telafi etmek için karşısına çıkan bütün karakterlerle kaynaşır, hiçbirinin ricasını kırmaz, şaşırtıcı bir yardımseverlikle yaptıkları her işte onlara yardım eder. Adeta kendi yokluğunu onların varlığıyla doldurmaya çalışır. Üniversitede sınav gözetmenliği yaparken görme engelli bir çocuğa yardım eder, huzurevinde yaşlılarla yapboz oynar, üniversite mahzenlerinde tuhaf bir deneye katılır, hatta klostrofobi olan bir işçinin yerine metro inşaatı için yerin yüzlerce metre altına bile inmeye razı olur. Bu yardımseverliğine karşılık da söz konusu kişilerden, aradığı yaşlı hâkimin geçmiş hayatları, eski dostları, davaları, yasak aşkları ve kayıplarıyla ilgili şaşırtıcı hikâyeler dinleyerek ödüllendirilir. Bir de elbette, bir görünüp bir kaybolan, Anlatıcı- Arayıcının zamanla “Esrarengiz Sevgilim” demeye başladığı o tuhaf kadın vardır. Peki bütün bunların varacağı yer neresidir?

Öncelikle, yazar elbette gündüz sıradan ve alelade duran birçok yapının; eski bir konak, üniversitenin koridorları, Boğaz tepeleri, mezarlık, gece bambaşka bir biçime bürünebileceğinin farkında. Gülsoy, hakkında pek yeni şeyler söylemese de Anlatı Ormanı'nı tanıyor. Arayıcı huzurevinde puzzle boyarken o da Ormanın öğelerini diziyo: Anlatıcıyı soğuk eller, görmeyen gözler, eski şarkılar ve filmlerle tekrar tekrar tanıştıran. Körlük deneyimi, karanlıkta ne olduğu sadece dokunarak anlaşılan modern heykeller, ya da radyoda sadece sesini duyduğu insanlar aracılığıyla bütün duyuların ve onların yokluğunun gerçeği kavrayışta nasıl pay sahibi olduğunun altını çiziyor. Arayıcı- Anlatıcı'nın elinde bu duyuların kısıtlılığıyla sınırlı gerçek parçalarından başka bir şey yok. Neyi ne zaman yaşadığının ayırıcısında olmayan yaralı, bunamış bir belleğin Dantevari arafında olduğumuzu anlıyoruz. Üstelik, büyük olasılıkla arayışın sonuna Arayıcı'dan çok önce vararak. Bu rahatsız edici bir şey değil. Zaten romanın değerini de düşürmüyor. Yine de tanrı tartışmasındaki suyuna tirit saptamalar gibi bazı bölümlerin çok daha iyi yazılabileceğini düşünmeden edemiyor insan. Ya da sonlardaki o büyük balık bölümü gibi bazı bölümlerin biraz daha ayrıntılı işlenip işlenemeyeceğini.

Bu gece her şey güzel başlıyordu ama en sonunda kötülük galip geliyordu ve benim bunu durduracak gücüm yoktu. (sf. 208)

Ama Arayıcı hakkındaki kuşkuların acı bir şekilde doğrulandığı “Ah Bir Sabah Olsa” adlı bölüm gerçekten bir ustalık örneği. Bu kısa bölümde Gülsoy'un deneyselliği ve işlevselliği çok güzel bir uyumla birleştirdiği söylenebilir.

Ve Ateş Bizi Tüketiyor, birçok ilginç yeri olan, deneyimli bir yazarın elinden çıktığını belli eden bir roman. Neredeyse tamamını metro yolculukları sırasında okuduğum için konusuyla rahatlıkla bütünleşebilen kendisini okutturan bir varlığı olduğunu da ekleyebilirim.

Murat Gülsoy, Ve Ateş Bizi Tüketiyor, Can Yayınları, 2019.